

VČASIH JE
KULTURA
EDINI MOST K
JEZIKU
str. 3

BREZI
POMAČI
BI NEJ ŠLAU
str. 4-5

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. junija 2002 * Leto XII, št. 12

ETNOLOŠKO DELO MED PORABSKIMI SLOVENCMI

24. maja je v Slovenskem domu v Monoštru potekal posvet »Etnološko delo med porabskimi Slovenci s poudarkom na muzejskih zbirkah« v organizaciji Slovenskega etnološkega društva, Muzeja Savaria in Zveze Slovencev na Madžarskem. Ta posvet je bil drugi v okviru projekta muzejske zbirke v treh zamejstvih (Italija, Madžarska, Avstrija) Slovenskega etnološkega društva v sodelovanju z zamejskimi ustanovami.

Predstavitvi, podrobnejšim informacijam o »Projektu treh zamejstev ter muzejskim zbirkam v Italiji« je bil namenjen prvi referat na posvetu, katerega je v odsotnosti Martine Repinc, vodje delovne skupine za zamejske Slovence pri Slovenskem etnološkem društvu, prebrala Polona Sketelj. Projekt treh zamejstev je bil zasnovan z namenom, da bi Slovensko etnološko društvo pregledalo in proučilo, kako je z muzejskimi zbirkami in etnološkim delom v Italiji, na Madžarskem in v Avstriji. Osrednji del referata je vsebinsko predstavil strokovno ekskurzijo v Italiji ter posvet o muzejskih zbirkah, ki je potekal lani oktobra. Izkušnje (tako ekskurzije kot posveta) so bile dokaj negativne

(pomanjkanje profesionalnega etnologa, prostorov za shranjevanje in razstavljanje predmetov; problematično je restavriranje predmetov v zbirkah; italijanska država oziroma njene strokovne institucije finančno ne podpirajo zbirke ipd.).

In kakšna je etnološka podoba Porabja? Na to vprašanje smo dobili odgovor iz referatov Marije Kozar (*Pregled etnološkega dela pri Slovencih v Porabju v zadnjem desetletju*) in Katarine Munda Hirnök (*Predstavitev Muzeja Augusta Pavla*). Podatki o sistematičnem raziskovanju etnološkega dela (to vključuje

raziskovanje etnologov iz Slovenije, poklicnih etnologov v Porabju in njihovo vključevanje v projekte v Sloveniji, na Madžarskem in tudi v mednarodne projekte ter nenazadnje ustanovitev in delovanje slovenskega muzeja v Monoštru s pomočjo finančnih sredstev Madžarske) so potrdili, da je etnološka podoba Porabja bistveno drugačna v primerjavi s tisto v Italiji.

Glavni nosilki sistematičnega etnološkega dela sta Marija Kozar in Katarina Munda Hirnök. Marija Kozar se je vključila v vseslovenski projekt Način življenja Slovencev v 20. stoletju

in v osemdesetih letih izdala topografijo in monografijo Slovensko Porabje in Gornji Senik, sredi devetdesetih pa Etnološki slovar Slovencev na Madžarskem. S tako bero se ne more pohvaliti nobeno območje niti znotraj Slovenije niti v zamejskem prostoru. Leta 2000 je izdala monografijo o Gornjem Seniku v madžarski seriji Knjižnica stotih madžarskih vasi v letu tisočletnice madžarske državnosti in leta 2001 dvojezično knjižico o Dolnjem Seniku. Druga porabska etnologinja Katarina Munda Hirnök je od 90. let 20. stoletja zaposlena na Inštitutu

za narodnostna vprašanja. V svojih razpravah se je ukvarjala s sezonskim, vlogo ljudske kulture in načina življenja pri opredeljevanju in ohranjanju narodne identitete porabskih Slovencev, poimenovanjem Slovencev na Madžarskem, etnološkim raziskovanjem manjšin v Sloveniji in zamejstvu ter sestavlja kronološko etnološko bibliografijo Slovencev na Madžarskem.

Svojevrstno etnološko delo opravljajo manjšinski mediji, časopis Porabje in Radio Monošter. Francek Mukič je govoril o etnoloških podatkih v slovenskih radijskih oddajah. Po njegovem mnenju oddaje niso informativne, temveč je njihov namen, da ljudem dajo možnost, da slišijo slovensko govorico, hkrati pa so tudi poučne narave. Snemani pogovori in pripovedi ljudi na terenu vsebujejo veliko podatkov o načinu življenja porabskih Slovencev, lahko pa so tudi dragocen vir za dialektologe.

Po referatih so si udeleženci posveta ogledali dokumentarni film Kak neja zelenoga konja tak neja čednoga Slovenca, nato je sledila diskusija.

(nadaljuje se na 2. strani)

Od vesi do vesi

Etnologi iz Slovenije so se prvi den (23. maja) pelali od vesi do vesi, ka bi vidli, gde

meli paut z Gorenjoga Sinika na Verico.) Na Verici par lončari je že stau eden bus z

Gospa *Jasna Vidakovič* od ljubljanskoga radia pa je vse gordjamala. Eške gnes na den

Dr. Julijan Strajnar se pogovarja z ženskami na Verici.

živimo in kak živimo v Porabji. Najoprvm smo se pelali prauti Gorenjomi Siniki, prejk Slovenske vesi, paulek Sakalovcev in prejk Dolenjoga Sinika. V busi smo vsikšo ves malo nutpokazali. Na Gorenjom Siniki smo njim pokazali razstavo v starom farofi. Tam smo srečali Vero Gašpar, štero so trnok čakali gospaud dr. Julijan Strajnar in gospa Alenka Ložar. Uni so oprvm ojdli pri nas 1971. leta. Parkrat so nazaj prišli in so na magnefon gorvzeli v naši slovenski vesnicaj *več kak 2000 pesmi*. Od te pesmi njim je par spejvala Vera Gašpar tó. Drugi so bili vsi starejši lidgé, šteri so že pokojni.

Na Gorenjom Siniki se je naš bus mogo obrnauti, nazaj pelati v Monošter in tak tadale v Števanovce in na Verico. (Vúpamo se, ka kleti mo že

Profesor dr. Slavko Kremenšek gleda kak redi pútro Karel Dončec.

Murske Sobote. Na srečo so uni že vó na dveri šli, ka ovak bi vsi nej meli mesto par lončari. *Dončec Karči bači* so meli volau eške gnauk nutpokazati pa tapovódati, kak se redi *pútra*. Eške profesorge so z očami pa lampami poslušali, tak na žmani so gučali.

bi tam poslušali vsi, če bi njim nej pravli, ka nas čakajo na Verici v krčmej. Veričke ženske iz društva slovenski upokojencov so nas čakale s kuglofom in dosta fele paukarakom, pa s piti. Dosta nas je bilau, pa smo donk nej mogli vse zesti pa spiti. Tak se je vsikšoma vidlo tam, ka so ranč nej steli tadale titi. De pa mujs njim je bilau, ka v Monoštri v muzeji sta nas že tó čakale Mici pa Irma.

Vsikšoma, šteri ste nas tak lepau gorprijali, se v imeni organizatorov in etnologov iz Slovenije lepau zavalimo.

Marija Kozar

Na podelitvi Cankarjevih priznanj

Slavistično društvo Prekmurja in Prlekije je 28. maja v sinagogi v Lendavi podelilo zlata in srebrna Cankarjeva priznanja za učence 7. in 8. razredov osnovnih šol in vseh letnikov srednjih šol s celotnega pomurskega območja. Prireditve se je udeležilo čez sto učencev ter njihovih mentorjev in nekateri ravnatelji.

Prireditve je potekala na območju, na katerem živi madžarska manjšina v Sloveniji, zato so se v društvu odločili, da bodo priložnost izkoristili za predstavitev manjšinske problematike na obeh straneh meje.

Po pozdravnem nagovoru predsednika društva Štefana Kardoša je lendavsko občino podrobneje predstavil gospod Franc Laj, direktor občinske uprave Lendava. Judit Zagorec Csuka, prekmurska madžarska pesnica, se je predstavila z dvema pesmima v madžarskem in slovenskem jeziku.

Organizatorji so iz Porabja povabili Marijano Sukič, urednico časopisa Porabje, ki je na kratko nanizala položaj Slovencev na Madžarskem, za obstoj katerih se trudita dve osrednji organizaciji, Zveza Slovencev na Madžarskem, ki se uveljavlja na kulturnem, založniškem in informacijskem področju, med tem ko je politični zastopnik manjšine Državna slovenska samouprava.

Irena Barber, literarna ustvarjalka iz Porabja, je učencem in dijakom na kratko povedala, kdaj in zakaj je začela pisati, o čem govorijo njene pripovedi. Blagozvočni porabščini so navzoči lahko prisluhnili s pomočjo odlomka iz zgodbe Črejevli.

Cankarjeva priznanja je podelila predstojnica Zavoda za šolstvo RS OE Murska Sobota Irena Kumer. Pomurski osnovno in srednješolci so osvojili 17 zlatih in 72 srebrnih priznanj, Jana Bohar, dijakinja Ekonomske srednje šole iz Murske Sobote, pa je absolutna slovenska zmagovalka tekmovanja.

(nadaljevanje s 1. strani)

Na koncu posveta je bilo sprejetih kar nekaj konkretnih predlogov za uspešno etnološko delo v zamejstvu: vzpostavitev mreže muzejskih zbirk in institucij v zamejstvu v sodelovanju s Slovenskim etnografskim muzejem; organiziranje potujočih razstav o zamejski kulturi v Sloveniji in v zamejstvu; izdaja skupne zloženske muzejskih zbirk v zamejstvu; izdaja zbornikov treh posvetovanj o muzejskih zbirkah v Italiji, na Madžarskem in v Avstriji; čezmejno sodelovanje etnologov in iskanje sredstev na natečajih PHARE; ustanovi-

tev regionalne raziskovalne skupine s sodelovanjem slovenskih, madžarskih in avstrijskih etnologov. Udeleženci so opozorili še na medlo zavest o zamejstvu v Sloveniji. Zato so bili mnenja, naj Slovensko etnološko društvo predlaga vključitev spoznavanja Slovencev v zamejstvu v učni načrt izobraževalnih ustanov v Sloveniji. Na Madžarskem so bili narejeni že prvi koraki v zvezi s tem, kajti v šolah imajo predmet spoznavanja ljudstev, pri katerem učenci spoznavajo Madžare na tujem in manjšine na Madžarskem.

KMH

**RADIO MONOŠTER
UKV (FM) 106,6 MHz**

**Od ponedeljka do sobote
od 16. do 17. vöre,
v nedelo od 12. do 14. vöre.**

Papiri pripovedajo

Namesto pintara pop

Gnauk sem že pisala o slovenskom plebanoši v Vasvári Konradi Glašiči. Parmi-naučki kedem sem mejla priliko dojparšteti, ka je napiso o zgodovini samostana v Vasvári. Glašič je tau zgodovino dojpsivo v **esperanto** geziki, na vogrsko je dojbrno eden vogrski profesor v Nemčiji. Glašič ne piše samo o samostani, liki o svojom življenji, o svojoj mladosti to. Konrad Glašič se je narauo 21. februara 1848. leta v **Kranji**, paulek Ljubljane. Tistoga ipa so tisti Slovence slišali cū Avstriji, Slovenci so bili avstrijski državljani. Konrad je biu peti sin v držini, vse vkūper je bilau 11 mlajšov. Oca je biu sarmački pintar, bečke je redo. Konrad je v Kranji odo v šaulo, pa z bratom Albinom sta duga lejta bila dvornika. V šauli se nej najbolje dobro včū, zatok je oca što, ka bi un tō pintar grato. Konrad pa bi se rad včū z bratom vred. Oca ma je pravo, ka samo tak leko odi v gimnazijo, ka nauve knjige ne dobi, bratove knjige de mogo nūcati. Paulek toga pa se je mogo za pintara tō včūti. (Oca je brodo, ka tak bukne, pa tē de donk delo.) V tretjom letniki je brat vujšo iz gimnazije pa nutstano za sodaka. Oca ga je domau parštōlo pa je mogo par njama v pintariji delati. Konrad je tō volau daubo, ka bi šaulo tam njau pa bi za tišlara ūšo. Nej so ga pistili, mogo se je tadale včūti. Preveč lagvi pojep je prej biu. Gda je 15 lejt star biu, se je

gnauk z edni naučom špilo. Eden drugi pojep ga je sūno, pa je Konrad sam sebē v prsi smekno z naučom. Tak ma lagvo gratalo, ka so dūhovnika zvali, naj ma da slejdnje mazanje. Hvala Baugi ma baugše gratalo, za en keden je že pa po drejvaj plezdo. Od petoga razreda gimnazije se je včū v Ljubljani. Sestre ljubljanskoga pūšpeka so bile dobre prijateljice Konradove mame, tak ka se je Konrad v pūšpekovo palaci zdržavo. V Kranji so se nemški in slovenski včūli, v Ljubljani pa samo nemški. Tau njama nej najbolje šlau. Škonik za nemščino ma je tak pravo: "Na maturi bukneš, zatok najbaukše bau, če boš ūšo za meniha (szerzetes)". Tē je premišlavo, pa je brodo ka zvūn kapucinarov pa franciškankov niškoga reda ne pozna. Tej so se pa ma nej vidli. Po sedmom razredi je ūšo malo vandrivat. Pejški je ūšo od Ljubljane do Gradca. Po pauti se je nutsproso v samostane, tam je spau pa djo. V **Gradci** je najoprvm nutsklonco pri dominikancaj. Gda so ma goroprli, so ga včasik pitali, če ške nutsstaputi k njim? Un pa pravo, ka ja. Tē je oprvin čūu, ka takši sploj gestejo. Vō so ga spitali pa ga domau poslali, naj čaka na pismo, s šterim ga nutzovejo. Doma so se trnok čūdivali, smejali so se ma, samo mama je rada bila. Prišlo je pismo pa je leko ūšo v Gradec. Trnok do bro se je počūto tam, samo tau se ma nej vidlo, ka so

malo geli. Masau samo trikrat na leto. Dostakrat je biu lačen. V Gradci so ma pravli, ka se eške niškē gezike more navčūti, ne dojde če nemški, slovenski pa malo taljanski zna. Slovaški ali madžarski se je leko včū. **Madžarski** jezik je vōodebro. V Gradci je niške nej znau madžarski, iz knig se je včū. Na kraci je prišo v Somboteu, depa tam so se pa latinski včūli. Konrad pa dva padaša, s šterima je prišo v Somboteu, so nej najbolje sūji bili. Nej so tak vōgledali, kak sarmački menih, šteri se postijo. Padar njim je zapovōdo, ka *ne smejo pivo piti, pa dosti sūji sliv morejo gesti*. Gda so nazaj v Gradec prišli, se je tadale včū madžarski. 1879. leta so ga posvetili za dūhovnika, pa je gorvzōu meniško ime Egyed. Za eno leto je prišo v Somboteu. Tū je začno gučati pa predgati madžarski, depa sprvoga ga niške nej razmo. Pūšpek je znau, ka je Sloven, zatok ga je poslo v Košice (Kassa), ka bi tam Slovakom predgo. Pūšpek je brodo, ka če štōj slovenski zna, tisti slovaški tō zna. **1876. leta je prišo v Vasvár**, gde se je lepau navčō madžarski pa eške esperanto. Piso je pa štō. Gučati je gnauk emo priliko. 8.-9. junija 1924 je biu VI. esperanto kongres na Madžarskom v Somboteli. Tū je emo predgo v esperanto geziki 77 lejt stari Egyed Glašič. Mrau je 1927. leta v Vasvári.

Marija Kozar

12. maja je madžarski veleposlanik Gábor Bagi obiskal Monošter, kjer se je sestel s predsednikoma Zveze Slovencev na Madžarskem in Državne slovenske samouprave, Jožetom Hirnōkom in Martinom Ropošem. Pogovora se je udeležil tudi direktor in glavni urednik Radia Monošter Francek Mukič, ki je veleposlanika seznanil s položajem slovenske radijske postaje, ki se še zmeraj ubada s finančnimi težavami. Radio Monošter bo 23. junija star dve leti.

Sombotel: VII. mednarodni slavistični dnevi

Včasih je kultura edini most k jeziku

Visoka šola Dániel Berzsenyi v Sombotelu je pripravila mednarodne slavistične dneve. Na letošnjih VII. se je zbralo prek 200 udeležencev iz enajstih držav, na prvih pred dvajsetimi leti pa le okoli 30. Po vsebini in številu aktivno sodelujočih sodi sombotelsko srečanje na prvo mesto med zborovanji slavistov na Madžarskem. V uvodnem plenarnem delu je med tremi avtorji bila tudi dr. Zinka Zorko z mariborske Pedagoške fakultete, in sicer z referatom Besedeje v porabskem andovskem govoru. V dveh dneh se je po sekcijah zvrstilo prek sto predavanj in razprav. Kot je povedal rektor VŠ Dániel Berzsenyi dr. Karel Gadanyi, bodo razprave objavili v zborniku in na ta način ohranili ugotovitve in razmišljanja udeležencev v Sombotelu.

Zelo dobro je bila zastopana tudi slovenska slavistika in slovenistika, zlasti z udeleženci iz mariborske Pedagoške fakultete. Nekaj naslovov: Šenoov Nagelj s pesnikovega groba v hrvaški in slovenski perspektivi, Nekatero slogovno in jezikovno značilnosti porabskega rokopisa „Sibilska knjiga“, Sodobna slovenska proza v Avstriji – stičišče in presečišče, Slovenski pravopis v protistavi z madžarskim, O panonskem slovenjgoriškem besedju, Tvorjenje v rokopisu z Gornjega Senika.

Evropsko listino o regionalnih ali manjšinskih jezikih je predstavil Jožef Lipnik z mariborske Pedagoške fakultete. Listino je pred dvema letoma ratificirala Slovenija in tudi vse njene sosedje. Kaže se, tako Jožef Lipnik v zaključku referata, velika razlika pri uresničevanju vsebine. Listina je sestavljena tako, da podpira razvoj manjšinskih jezikov na različnih področjih, denimo v šolstvu, sodstvu, državni upravi in države lahko podpisujejo posamezne dele in ne podprejo celote. Kar 30 let so pripravljali listino, ki si jo države lahko in si razlagajo po svoje. Denimo Avstrija s 6 manjšinskimi jeziki, seveda tudi slovenskim, ampak ne za Slovence v zvezni deželi Štajerski. To pa zato, ker država presodi, kje živi manjšina in Avstrija pravi, da na njenem ozemlju ni štajerskih Slovencev. Kljub temu da 7. člen avstrijske Državne pogodbe opredeljuje enake pravice Slovencev na Koroškem in Štajerskem ter Hrvatoma na Gradiščanskem.

Slavističnih dnevov se je četrtič udeležila dr. Herta Maurer-Lausegger z Univerze v Celovcu. Ocenjuje, da je dobro, da se srečujejo slavisti, kroatisti in rusisti zato, da izmenjajo informacije o tem, kaj novega kdo raziskuje. Pripravila je razpravo Narečje in kultura na slovensko-germansko-romanskem jezikovnem stičišču in ugotovila, da imajo mejna območja veliko skupnega, denimo, kjer kultura zamre, tudi jezika ni več. Včasih pa je kultura edini most k jeziku, recimo pri Lužiških Srbih, kjer precej ljudi jezika ne govori, prihajajo pa na kulturne prireditve, ki še koga vzpodbudijo, da se začne učiti jezik prednikov.

eR

BREZI POMAUČI

Slovenska zveza že 11. leto organizira Porabske dneve furt slejdnjo soboto pa nedelo majuša. Ne vejam, ka bi v tej lejtaj vsevtjuper telko problemov meli pri organiziranji programov, kak se ji je letos vtjuper nabralo. Tak smo si brodili, če se porabski dnevi,

Vaške igre smo zatok planirali na Gorenjom Seniki, ka je v tau vesi že tradicija, ka „naš“ Lujzek Hanžek s svojimi pomočniki vsakšo leto vküper napela vaške igre za ves. On tau že vse v malom prsti ma, kak se trbej na tau pripravlati, odkec leko vtjüp

grami smo meli za goste madrigaliste iz Ljubljane. Gvušni smo bili, ka de tau popejvanje, do te pesmi težke za naše lidi, zatok smo dali štja števanovsko gledališko skupino v program. Oni so se tomi fejs veselili. Žau, tri dni nazaj je s toga veseldja velka žalost postala, ka je ena igralka na vekoma zgibila svojoga moža. Vajdla sam, ka iz Prekmurja ne more pridti gledališka skupina, nej s Trdkove pa nej iz Puconec. Etak smo dali v program gledališko skupino Nindrik-indrik, kljub temu ka so že gnauk špilali v Varaši.

Steri organiziramo prireditve, dobro vejmo, kaše briga je tau, če bau zavole lüstva za publiko ali nej. Tau je štja skur bola važno, kak tau, kak se posreči program. Zatok smo pa posaba pozvali vse porabske kulturne skupine,

Sakalovske deklina s krumpiči.

se je gledališka dvorana nej

Zdaj se pa nazaj obrnem, kak smo leko vküp prinesli vaške igre. Samo tak ka mi je na sreči več lidi staupilo redno na pomauč. Laci Bajzek je naredo le-sene table za vsakšo ekipo. Kakše špile naj mam v tau programi, mi je največ tanačov dau Karči Holec, z Gornjega Senika pa Andraž Sukič, Joži Gyeček pa Eva Lazar. Tau istina, ka se že v vesi vöspobana igre nej stejla, tiste naj ostanejo za

ves. Etak je štja bola težko bilau v takšnom kratkom časi brezi izkušenj vözbroditi dobre, zanimive igre. V petek večer sta Andraž pa Joži pelala delo na dvauri šaule. Mi drüdj, Eva Lazar, Vera Takač, Monika Dravec s svojo materdjov smo njima pa delali pod rokau. V soboto je Gyeček Joži doła pripelo kaule s svojim traktorom, stere je Andraž skakljivo od svojoga brata oz. svojji starišov.

V soboto smo se že v dvej vöri dobili, naj vse pri cajti mam pripravleno. Joživa Gyečeka biciklin je tak vögledo kak okinčan krispan. Privlejško je kromple, kanglo, vauže..., ne vejam, ka so si mislili njagvi doma. Vsakšo ves so čakale

Ekipe v vrsti. Včasim začnemo!

te naj v več mejstaj mam različne programe. Za mladino od Slovenske vesi do Gorenjoga Senika smo dali vaške igre na Gorenjom Seni-

spravi potrebna dela, ka go ga se leko obrne v vesi, stere špile so najbolje smejšne, mladina, stere ma najbala rada itd. Lujzek je član predsedstva Zveze, steri s srca rad včini vse, ka ga človek zaprosi, guči pa pravo žmano seničko rejč. Etak bi se na baugšoga Seničara mi tü nej mogli obrnauti. Samo, na žalost, keden dni pred programom je Lujzek prišo v špitale. Etak smo bili na nuli. Vala Baugi, v Števanovci je vse vredi bilau, baja je samo tau bila, ka je naš Karči pauleg brsanje par dni po enoj novej mogo skakati.

Jaj, kak velki cvekil

ki, večer pa veselico. V drügom tali Porabja v Števanovci za „mlade“ moške futbol, za vse generacije, za cejlo Porabje, smo steli v Varaši meti dvojezično sveto mešo pa kulturni program.

Rano spirtolejt so mi že gospaud varaški dekan na znanje dali, ka v Varaši gli tau nedelo majo fermo, potrdjavanje. Dobro, eno leto vönjamo s programa sveto mešo, vej pa tau je vejn döjn nej taši veltji grej. V kulturnom pro-

Dolenji Senik z deskami.

Drüstvo porabski penzinstov pa štja 90 drügi gostov iz Porabja pa Slovenije, prejk medijev, plakatov pa vsakšoga. Če bi leko meli mešo v Varaši, bi se od toga tü nej bojali. Dapa te, gda je vekši tau Varašancov pa Slovenčarov velko dužnost emo pauleg potrdjavanja, smo vedli, ka na nji ne moremo računati. Zvöjn toga je kulturni draum v Varaši mlašeci den držo, kam je pä en tau starišov šlau. Mejšani pevski zbor Avgust Pavel, na steroga smo najbala računali, pa sami madrigalisti tü, je emo nastop v Boreči. V Sakalauvci je prvo pričščavanje bilau. Pa se je döjn čüda zgodila! Istina, ka

napunila, dapa bilau nas je kaulek 80 gledalcev, gda so madrigalisti gorstaupili.

Vlejči, mala, vlejči!

BI NEJ Š LAU

lerence seničke šaule, Eva Lazar, Irma Filip, Vera Takač, Ibolya Neubauer, stere so njim pri igraj bile na pomauč. Gda so se ekipe na svojo mesto postavile, je tabla „Slovenska ves“ na samom stala kak en pen. Škoda! Ekipe so dobile 12 nalog za rešivat. Skur vsakšo igro sta nota pokazala Andraž pa Joži. Mladina je vō leko sprobal, kak se da skakati v žakli, bejžati z „živi“ taligi, naklati-sprazniti kaule z deskami tak, naj se ne zgibijo med potjauv. Vō so leko sprobal, kak daleč se da ličiti s pejskom napunjen žatjau, potočiti labdo, cvek nota vdariti v pen, s kromplami cilati itd. Vauže so pa s takšno močtjauv vlekli, ka so se vauže raztrgale. Na konci je pitanje bilau, stera ekipa vleje več vode v balonček v dolaučnom časi tak, ka se ne razpauci. Ja, samo ka so balončki kaple vode nej pistili v sé. Sto vrag je brodo na tau, ka so balončki nej gnaki, eni se

Gde je pa ta vrazja čokolada?

dajo napuniti z vodaav, drugi nej. Zatau sam pa ge sama kriva, ka sam naprej nej vōsprobal. Na tau pravijo, ka se čeden človek vči s kvara drugi lidi, nauri pa s svojoga kvara. Tak se zdaj že naleki vōnajde, stera sam ge. Preveč sam zadovolna z mladinov, stera se je špilala. Vej pa ništje se nika nej svajūvo, nej gunčo grdau. Vsakšo ekipo bi

leko za peldo postavili, kak se trbej ponašati, obnašati na tekmovanji. Vsi so bili dobri, pridni, najbola Gorenji Senik, po tejm Kuzma, Dolenji Senik pa Sakalovci. Mladina, čestitamo vam!

Prauti konca so se gledalci tū lepau zbrali. Med njimi smo posaba leko pozdravili generalnoga konzula dr. Zlatka Muršca, predsednika Turisti-

čnoga društva v Kuzmi Srečka Kalamara pa predsednika Državne slovenske samouprave, zenim seničkoga župana Martina Ropoša. Dobro vejim, ka na vesi delo v soboto trbej najbola pritisniti, tau tū, ka gda ves ma svoje igre, je skur cejla ves taum.

Dapa ne pozabimo, taum se pet domanji ekip, društev špila, tōj pa samo pet domanji mladi. Meni so z drūdji vasnic falili mladi, s Senikom sam dja zadovolna. Večer smo pa meli ples z ansamblom Trio Prekmurci. Cejlo brigo plesa je prejk vzeo mladi krčmar Tomaž Škaper. Dja sam več tašni lidi čakala, od stere

Vejte, ka je v žakli skakati ranč nej leko delo?

vejim, ka radi plešejo pa odijo na veselice. Steri so bili taum, tistim nej bilau žau.

Na konci se trno lepau za(h)valim vsakšomi, sto nam je kakoli maloga pomogo ali prišo poglednit naše programe.

Klara Fodor

Porabski „nogodnevi“ v Števanovci

Tau leto je Zveza Slovencev na Madžarskem na tri mejstaj organizirala Porabske dneve. V Monoštrij kulturni program, na Gornjem Seniki vaške igre, v Števanovci pa mali nogomet, gde so se štiri vasi igrare, Andovci, Budinci, Števanovci in Verica. Prvo tekmo so Andovci in Budinci igrali. Kak sausadne ves, Būdinčari so tau prajli, ka oni do malo pomagali Andovčanom pa pistijo, naj zmagajo srmacke, vej je pa tak mala ves. Pa je rejsan tak bilau. Oni so en gol brsnili, mi smo pa tri nikak notrazmantrali. Pri tejm, ka smo mi zmagali, so nam dosta pomagali naš najbalkši būdinčarski prijatelj, Remon. Med tekmov, gda sam že cejlak vōposeno, so mi prinesli edno pivo. Tistomi pivu sam bola rad bijo, kak če bi sledkar pet škatle prinesli. Sprvuga sam tak mislo, ka se samo dja tak mantram, dapa gda sam na Djūr-

Vse štiri ekipe vkūper.

gor, ka on več tō ne lada. „Vejš ka, pojap, če zmagati štješ, te se malo mantrati tō trbej! Za šenki nika ne dajo,“ - si mislim pa ma kažem, naj se špila tadała, ka name nau-ga boli. Drugo tekmo je Verica špilala s Števanovčari. Tau vejim, ka so Števanovčarge zmagali, dapa kelko so brsnili, tau ne vejim, zato ka

sam te čas pri būfeji stau. Dapa tau sam zato vido, ka je na tisti tekmi najbalkši igrarec Sabatin Endre (golman) bijo z Verice. Z menov vred je nej leki, dapa tak se je noso pred vrati kak eden ftič. Istino, ka si je lače vse vkūpstrgo pa naslednje že skur v spaudnji lačaj se noso po lufti, dapa on je biu najbalkši golman. Za tretjo mesto sta se tistiva dva špilala, steriva sta vōdobila na prvaj tekmi. Tau so Verica pa Budinci bili. Tū pá ne vejim, kelko so brsnili, samo tau vejim, ka so Būdinčarge zmagali. Zato ka te čas smo mi jelenove rogauve gledali. Te rogē je Kmetušji Pišti vō iz gauštje prineso. Dapa tak velke, ka so vejn devet rasov meli. Vsakši ga je spıtavo, ka gde je najšo.

„Pa gde? Pa v gauštja,“ pravi on.

„Pa ka si ti v gauštja isko, gda se tū brsamo?“

„Pa ka? Če je gnauk name

prišlo, mogo sam leteti, če sam sto ali nej,“ - pravi Pišti. „Že sam skur nanje seu, gda sam vpamet vejejo,“ pa rogauve visiko vkumas zdigono.

„Ti,“ pravi nekaj po noriji, „tau nej iz tebe vōspadnilo?“

„Idte nikam, nauri ste,“ pravi Kmetušji Pišti, pa jim rogē vō iz roke vzeme.

Slejdnja tekma je bila za prvo mesto. Mi, Andovčani, smo se igrali s Števanovčari. Na telki so steli tisti pokal (kupa), ka bi še vejn svojo mater odali za njega. Zato smo jim pa za pet škatel piv pūstili, naj zmagajo. Etak so te prvi gratali Števanovčarge, drugi (steri so zato najbalkši bili) Andovčarge, sploj dobri so še bili Budinčarge, steri so nam pomagali, pa so zato tretjo mesto dosegli. Štrti so Veričanci gratali, steri so najbalkšoga golmana meli.

Karči Holec

OD SLOVENIJE...

16 predsednikov držav v Sloveniji

Predsedniki 16 srednjeevropskih držav so na 9. srečanju, ki ga je na Bledu in Brdu pri Kranju gostil slovenski predsednik Milan Kučan, poudarili predvsem potrebo po odprtem in argumentiranem dialogu z državljani v vseh evropskih državah, tako članicah kot kandidatkah in drugih državah. "Treba je pojasnjevati smisel evropskega združevanja, smisel institucionalnih sprememb in njihov vpliv na vsakdanje življenje prebivalcev, saj ljudje potrebujejo informacije, da bi razumeli nujnost teh sprememb, sicer se jih polaščajo negotovost, strah pred izgubo socialne varnosti, zmanjšanjem kakovosti življenja, bojazn pred izgubo lastne kulture, identitete in izključnostjo iz procesa sprejemanja odločitev. To pa lahko ustvarja odpor, ozračje za nacionalne egoizme, ksenofobijo, kar s pridom uporabljajo nasprotniki širitve," je na sklepnih novinarski konferenci dejal predsednik Kučan, ko je strnil rezultate dvodnevnih premišljanj visokih udeležencev. Prihodnje leto bo sledilo jubilejno, 10. srečanje v Salzburgu, kjer se je tudi rodila zamisel teh srečanj; gostil ga bo avstrijski predsednik Thomas Klestil.

Kučan obiskal Portugalsko

Slovenski predsednik Milan Kučan je Lizbono obiskal na povabilo portugalskega predsednika Jorgea Sampaia, ki ga je kot zaključnega govornika povabil na seminar Politični model za Evropo 21. stoletja. Predsednik Kučan se je v okviru dvodnevne delovne obiske na dvostranskih pogovorih srečal tudi s predsednikom Sampaio. Vodilna tema njunih pogovorov je bila prihodnost Evropske unije in njena načrtovana širitev. Predsednika sta na srečanju poudarila, da bosta imeli Slovenija in Portugalska kot majhni državi v EU podobne interese, ko bo Slovenija postala članica unije. Poudarila sta tudi načelo enakopravnosti držav v uniji, ne glede na njihovo velikost ali gospodarsko moč.

Veseli vaški den na tejlovo v Števanovci

2. junija je števanovska samouprava svetek držala za svojo ves. Tau je ves svedočila s tejm, ka je domanj lústvo od najmlajšoga do najstarejšoga vse vórutjivalo. Pa štja tjelko lústva je bilau s sausadni pa z drúđji porabski krajin! Od Gorenjoga Senika do Sakalauvec, Varaša, z vogrstji vasnic pa ka je trno važno, s Čepinec tú. Med gosti sta bila generalni konzul RS dr. Zlatko Muršec pa poslanec vogrskoga parlamenta István Bebes. Ne paunim, gda sam vidla osleđnjim telko lústva na kakšnom vaškom dnevi.

Te den me je doseglo duplansko prijetno presenečenje (kellemes meglepetés). Najprvin pri svetoi meši, stero so mešúvali gospaud kaplan Tibor Tóth z Varaša, oni so Vogrin. Meša se je začnila v slovenskoi rejči, Očenaš se je molo slovensko, svete pesmi so se tú popejvale v slovenskom djezik, božo tejlo smo dobili kak „Kristušovo tejlo“.

etak je po meši bila štja procesija. Lústvo se je med tejm lepau ponašalo, tak se je držalo, kak so tau gospaud prosili pri meši.

prireditiv, katero je utemeljil še bivši svet. Cilj naše prireditve je, zabava, praznovanje, skupni pogovori. Želela bi, da naj vsak za

la zase. Mlajši so špilali kratke igre, skeče v vogrskoi rejči, pevski zborček je emo slovenski program, nijj vodi učiteljica, prcerkorca Eva Kukor, pa igre je tú ona navčila nota. Če smo že v Števanovci, ne morejo faliti s programa domanje ljudske pevke, stero so lejpe, nauve, karažne porabske nauter zapopejvale pod vodstvom gospe glasbene pedagoginje Marije Rituper.

Po kulturnim programom je gorastaupila popularna, ijašnja romska skupina Romantik z Budimpešte. Na te čas nas je že telko bilau, kak mravle v mrvlinjaki, na pauti se je človek skur samo pejšti leko mekno, telko avtonov je parkiralo v dolini. Ne vejim, sto kak je bio zadovolen, meni je žau, ka je pevec „Győző“ falijo, ka bi z njim gvúšno več valali pa bi štja vejn mikrofoni nej prišlo viša delat. Malo po tejm je začno špilati ansambel Nautilus z Dolenjoga Senika, na stero muziko se je vsakši redno leko vónapleso.

Tak brodim, ka je nikoma nej bilau žau za te den. Od najmlajšoga do najstarejšo-

Gospaud Tibor Tóth pri svetoi meši.

Po tejm sta avtobus pa vaški kombi čakala na lústvo, ka sta ji taprejk odpelala k hoteli Apat, gde se je program nadaljevau. Es je že zavolo lejpe pokrajine, okolice, dobrogu lufta, lejgoga hotela vrejdnó pridti. Organizatorji so vanej za lústvo pri-

nekaj ur pozabi svoje vsakodnevne skrbi, skupaj se naj veselijo mladi in starejši, tukaj živeči in bivši prebivalci ter gostje, ki so s svojo prisotnostjo počastili našo prireditiv..." Za(h)valila se je vsakšomi, sto je na kakšenkoi način, formo kaj pomogo pri tejm, naj se posreči vaški svetek v Števanovci, posaba se je za(h)valila vsejm ženam,

Mali mlajši iz domanjoga vrtca.

Pa kak žmano nójcajo gospaud kaplan slovensko rejč! Če bi nej vejđla, ka se oni kumar štja samo leto dni spoznavajo s slovenstji djezikom, bi mislila, ka so Sloven. (H)vala lejpa njim za tau, ka tak pomagajo nam goradržati našo materno rejč. Gvúšna sam, ka do znanci, žlata, padaši prejk granice tú s srca radi odli k meši v Števanovce, če do v svojoj rejči malo tú leko boga molili. Tau nedelo smo svetili katoličani tejlovo,

pravili pogrnjene stole pa domanji pokaraj. Gda se je začno program, smo vsi z lampi pa z očami poslójšali, gda je županja dr. Dorina Dončec svoj svetešnji gonč najprvin v slovenskoi rejči začnila:

„Spoštovane dame, spoštovani gospodje!

Ob našem vaškem dnevu vsakega, ki se je udeležil našega programa, lepo pozdravljam. Na podlagi odločbe sveta samouprave, da nes že četrtič organiziramo

Števanovske ljudske pevke.

stere so takšne pokaraje, pečiva, pogače, perece spekle, ka so se štja nam zandrli, stero smo ovak nej zatau.

V kulturnom programi so letos v glavnem domanji mlajši staučili gora. Najprvin vekšji mlajši z vrtca vogrski pa slovenski, po tejm je pa osnovna šaula redno vóđja-

ga si je vsakši leko najšo program. Organizatorji so na pogostitev obiskovalcov tú mislili. Trno sam vesela, ka je cejla ves tak vóstanila. K tomi vsakšomi s srca gratulejam, čestitam!

Klara Fodor

Za en den oprejšta meja

... DO
MADŽARSKE

Manjšinci pri premieru

6. junija je predsednik nove madžarske vlade Péter Medgyessy sprejel predsednike državnih manjšinskih samouprav, ki so ga seznanili s tem, kaj pričakujejo manjšine na Madžarskem od nove vlade.

V gradivu, ki so ga manjšinski predsedniki sestavili pred obiskom, so poudarili naslednje: »Manjšine na Madžarskem pričakujejo od nove vlade, da bo vodila politiko, ki bo zagotovila obstoj in razvoj vseh manjšin, naštetih v zakonu, ne glede na njihovo število oziroma enak status vsem manjšinam.

Nova vlada naj posveča več pozornosti manjšinam na Madžarskem, naj ukrepa v interesu izboljšanja njihovega položaja ter v interesu reševanja njihovih zahtev, ki se že dalj časa pojavljajo. Naj ne odlašaja z zagotovitvijo pogojev manjšinske kulturne avtonomije, z izgradnjo manjšinskih institucij oziroma z rešitvijo manjšinskega parlamentarnega zastopstva.

Od nove vlade pričakujemo, da upošteva pravico mnenja oz. soglasanja državnih manjšinskih samouprav pri pripravi oz. sprejemanju zakonov.

Programi, prireditve

• 7. junija se je v Monoštru v Slovenskem kulturnem in informativnem centru ustanovilo Društvo slovensko-madžarskega prijateljstva.

• 7. junija so v razstavnici dvorani Slovenskega doma odprli likovno razstavo Lasla Kernerja.

• 15. in 16. junija se bo tradicionalnega pevskega tabora v Šentvidu pri Stični udeležil mešani pevski zbor Avgust Pavel z Gornjega Senika.

• Od 17. do 19. junija bo potekal tabor za porabske malčke, mamic in vzgojiteljice v Vrtec v Murški Soboti. Tabor organizirata Državna slovenska samouprava in Vrtec v Murški Soboti, stroške tabora bosta skupaj pokrili dve osrednji slovenski organizaciji.

Nemške pevke.

Na otvoritvi razstave Jožefa Kerna.

Pred drugo svetovno vojno je Dolenji Senik emo dva malo-obmejna prehoda z Avstrijo, enoga pri graubišči (cintori), drugoga pri mlini. Po drugi vojni se je granica zaprla, po tistim so se leko znanci pa zlata samo gledali prejk drauta, eden do drugoga so nej mogli. Pred edenajstimi lejtimi se je granica prvič odprla med Dolenjim Senikom in St. Martinom v Avstriji. Dveje samoupravi sta podpisali sporazum o kulturnem, športnem in tudi gospodarskem sodelovanju. Tau so se to zgučali, ka do na leto najmenje gnauk oprejšta meli granico.

Letos je lokalna samouprava bogati program ponudila

tistim, ki so se zbrali. Po sveto meši v madžarskom in nemškem jeziki je biu kulturni pro-

gram, na šterom so gorštaupili mlajši varaške šaule (István Széchenyi), sakalovska folk-

lorna skupina, nemške pevke z Dolenjoga Senika pa skupina iz Avstrije. Po kulturnom programu se je odprla razstava amaterskega slikara Jožefa Kerna, steri je rojeni na Dolenjom Seniki, zdaj živi v Monoštru.

Popoldne so gasilci na športnom igrišči pripravili vaške igre.

Prireditev je počastil tudi generalni konzul R Slovenije v Monoštru, dr. Zlatko Muršec.

Oprejšta granico so trno voponucali Avstrijci, steri se radi vozijo z biciklini. Tisti den, če se je človek pelo na Senik ali prauo Varaša, je vsigdar srečo kakšo skupino biciklistov. Mlajše, mlade, starejše...

Pedagoška delavnica za vzgojiteljice

Na pobudo in s posredovanjem poštvovalnega ravnateljca vrtca iz Murske Sobotice, Daneta Kataliniča, je konec maja na Gornjem Seniku potekala ustvarjalna pedagoška delavnica za vzgojiteljice in učiteljice prvih razredov OŠ. Predavatelj, izr. prof. dr. Amand Papatnik, predavatelj didaktike tehnike na Pedagoški fakulteti v Mariboru, je skupaj s sinom Juretom, ki je lastnik podjetja za izobraževalno tehnologijo IZOTECH, predstavil različne načine, kako lahko pedagoški proces v vrtcih in nižjih razredih OŠ popestrimo z drugačnim, ustvarjalnim delom in sredstvi.

Predavatelj je udeležencam delavnice prikazal preproste in zanimive postopke izdelave različnih izdelkov iz papirja, granulata (umetna plastična snov v raznobarnih zrcnih, ki se, ogreta na 270 stopinj, da oblikovati v različne okrasne

Malčki na Seniku z vzgojiteljico iz Murske Sobotice.

predmete) in moosgumija (to je mehak in lahek material, ki se oblikuje s škarjami in lepenkarskim nožem, da se luknjati in lepiti). Same so lahko poskusile izdelati kaj zanimivega,

npr. majhne torbice, broške, obeske za ključje ali preproste okrasje. Bilo je zelo zanimivo, skorajda je zmanjkalo časa za realizacijo vseh dobrih idej. Toda - ustvarjalno delavnico

lahko ponovimo, če bo zanimanje.

Dr. Papatnik pa je tudi avtor treh zanimivih knjig, priložnikov za ustvarjanje, ki bi lahko bili v veliko pomoč ustvarjalnim vzgojiteljicam, učiteljicam in učencem. To so: **101 izdelek iz papirja**, **Izdelujmo izdelke iz moosgumija** in **Izdelujmo izdelke iz granulata**. Knjige in tudi številne materiale ter druge pripomočke je mogoče dobiti pri podjetju IZOTECH. Seveda vse nekaj stane, a cene so zelo ugodne. In sem razmišljala: kaj če bi npr. katera od organizacij, recimo državna samouprava, za konec (ali začetek) šolskega leta vrtcem namenila nekaj denarja, da kupijo vsaj kakega od teh pripomočkov, v veselje otrok in za razvijanje ter spodbujanje njihove ustvarjalnosti? Bilo bi zelo priporočljivo...

Valerija Perger

Najlepše je doma

Tihinec, steri k nam v Porabje „zablaudi“, tak pravi, ka je Porabje lejpo. Vsakša ves ma svoj čar (varázs). Istina, ka steri tuj živemo, nam je tau nej čüda, mi tau vsakši den vidimo. Delati pa po tej brgaj pa po dolaj je ranč nej tak

šalic moram vsigdar prati.“
• Kak se pa kaj spominjaš na tvoja mlada lejta? Kak je te bilau?

„Jaj, tau ranč naprej ne nosi! Kak je tau lepau bilau, gda smo k meši ojdli. Peški vzimi, vleti, 7 km ta pa 7 nazaj do

leko. Pa itak. Gestejo ljudje, steri s tejm vred radi majo svojo ves, radi so doma.

Etognauk sam odla v svojoj rojstnoj vesi na Verici, pa sam se tam malo pogučavala z ednov ženskov. **Irena Klement Talaber** žive z možom na Verici.

• Z menov vred si več tuj nej mlada. Kak je tau, ka si ostala doma na Verici?

„Nigdar sam nej stejla od doma oditi. Naši stariše so štiri dekle meli. Ove so vse odišle z daumi, ge sam ostala s starišami. Mauž mi je iz Farkašovec, ta sam nej stejla titi za cejlji svejt nej. Dja sam tak kak eden hišni zavec. Meni je samo tuj lepau. Pa je nej leko bilau. S starišami smo eške malo gazdijo pelali, krave smo meli pa sva z možom v fabriko tuj ojdla. Oča so mi rano, 1967. leta mrl, mati so pa eške po tistim 25 lejt živeli. 93 lejt so stari bili, gda so 1992. leta mrl. Na starejše dni so večkrat obetežali pa sam je mogla čuvati, skrb meti. Moja mati so se do smrti gibali, tuj pa tam kaj djali, nej so se tazanjali. Spominjam se, ka pred nistarnimi lejti, gda je ž k nam tuj prišla ta moda, ka redno kavo pijemo, so gnauk etak prajli: „Naj bi zlaudi vzejo tistoga, steri je kavo gor najšo. Vej pa telko

ševanovske cerkvi. Pa tau je tuj dobro vedeti, ka Verica z dva dela stoji. Mi smo tuj gorrenji, drugi tau so pa kautarage. Oni so prej po lesej prišli na glavno paut prauti Števanovce. Pa te smo se pri Mrzacovom krži vsigar srečali pa etak tadala šli do cerkve. Nigdar ne pozabim, paut je puna bila z ljudami, telko nas je šlau k meši. Po pauti smo si pa pripovejali, kaj vöspravali pa smo ranč nej vpamet vzeli, ka smo že pri cerkvi. Pa te je naš zvaun začno vküpzvoniti. Te zvaun čujem, če je meša, če je kakšo zdavanje pa buma žalost tuj. Gda so mi mati mrl, pa so jim vözvonili, na ves glas sam doma djaukala.

Nepozabeni so stari fašenki. Kak je tau veselo bilau! Naš oča so že zadvečarka v tretjoj vöri vöspolagali. Te smo doma djali pa hajde v krčmau k Rövcini. Štjednarski fudaš je lepau igro. Naš oča je furt prvi plesalec bio. Te so pa prišli fašenki tuj pa smo prašili skurok do paunauci. Te pa doma, ka smo eške gnauk malo mesa djali, ka po paunauci je nastano post.“

• Na Verici usakši vej, ka so tvoja mati dobro kujali pa pekli. Na gostüvanje so je tuj zvali kujat. Tau tuj dobro vej, ka si se ti po nijj vrgla, fajm znaš pekti, kujati. Tvoji

kuglofi so hirešnji zatok, ka si je že pekla vsenakraje pa so se vsakšomi dopadnili. Gde si se tak fajm navčila tau delati?

„Tau je istina, ka so moja mati fejst vedli kujati, pekti. Tisti pereci, tisti reteške, ka so oni pekli, so mi eške gnes v spomini. Ge sam napona nastrejgala mater, kak tau ali tisto delajo. Kuglof so me tuj oni navčili pekti. Gda sam oprvin probala, so me oni gledali pa so mi na konci razložili, ka sam dobro delala pa ka nej. Tau je meni veselje, če spečem pa se komi tau vidi.“

• Z možom vred si že upokojenka pa sta obadva člana društva porabski upokojencev. Verica je mala ves, depa ta vaša upokojenska ekipa (csapat) je trno aktivna. Meli ste goščice lüpanje, vidim vas v vesi, če se kaj godi, tam ste nej samo navzauci, liki pomagata tuj. Dostakrat smo že pripelali v ves goste za eden autobus valaum, depa na Verici nas vsigdar lepau sprejmete. S praznim stolom ste nas nigdar nej čakali. Zakoj vi tau etak lepau delate?

„Prajla sam že, ka dja sploj rada sam tuj doma. Ves, svoj daum rada mam pa sam vesela, če za ves tuj leko kaj napravim. Zdjaj eden keden je, ka je Slovenska zveza pa pripelala iz Slovenije goste. Name so zaposlili, naj bi kuglof spekla. Dja sam pa tak mislila, ka tej drugi do tuj gvüšno kaj pekli, če njim povejm. Pa je tak bilau. Vsakši je prineso pokaraj. Brez rejči so se potrudile ženske tak, ka so gosti – tau je videti bilau – sploj zadovolni bili. Ge tak držim, ka s tejm smo tuj maloj vesi sprajli nikši rekt. Tej ljudje, gda so domau prišli, so gvüšno pripovejali, ka so na Vogrskom v ednoj maloj slovenski vesi tau pa tau dobili. Pa tau nas veseli.“

• Kak si pravla, sta z možom penzionista, doma si kaj opravljata pa etak živeta. Segau mata kama potovati?

„Vsigdar sva radiva, gda našo društvo upokojencev ma kakšno prireditev. Če sva nej be težniva, müva sva tam. Tau so

trnok dobri dnevi za nas. Pa ovak je tuj tak, ka včasim včasim se človek more malo vödeniti z doma. Takšoga reda malo pozabiš svoje probleme pa mauč dobiš za tisto, ka te eške čaka.

Nej dugo ka sam pri starejši sestričnajojdla v Budimpešti. Rade so bile, vse so pred me znosile, lepau je bilau. Istina, ka sam dugo nej ostala, kak

sam že prajla, dja sam takša kak hišni zavec. One so vesele, rade tomi, ka dobijo naš časopis Porabje. Človek si pa samo tau želej, naj zdravje ma. Mava obadva penzijo, če rejsan nej visiko, depa mava, na nikoga nama nej trbej čakati. Če de gdakoli kaj trbelo pomagati, mi smo tuj na Verici kreda za tau.“

I. Barber

Pismo iz Sobote

Sobota v Soboti

V mojem varaši, v Soboti je šesti den v kedni, sobota rejsan vcejlak ovakšen den kak kakši torek ali pa četrtek ali pa celou nedela. Sobota je v Soboti nekše fele mali svetek. Pa nej zavolo toga, ka se varaš zove ranč tak kak té šesti den v kedni, nej zavolo toga. Te nikši fele mali svetek si naredimo lidge sami.

Kak prvo! Sobota je v Soboti tak puna z autoni, kak če bi se vsi autoni iz cejle krajine prišli v varaš gledat. Po tistom, gda človek dveji vöri iške parkplac, je že trno zmantrani. Ka njemi ostane drugoga, kak pa ka si v krčmeji nika malo spigé.

Kak drugo! Sobota je nikši takši den, ka vsikši človek ranč na té den mora vse ka vidi, pokipüvati. Baute so tak pune, kak če bi se pripravlo sodni den. Lidge odijo eden po drugom in nej čüdnö, če so te tak zmantrani, ka si morajo v krčmeji neka malo spiti.

Kak tretjo! Ranč na té den zgrabi lidi nikše fele ftrglivost. Gda si dole sede, te tak žmetno gori stane, kak če bi njemi korenje pognalo. In če zdaj tou prvo, drugo pa tretje vküper dejemo, te brz vidite, ka so krčme v Soboti na té šesti den, ka se zove sobota, pune dou vreja pa ške više. Zatok je sobota v Soboti rejsan nekše fele mali svetek.

Od toga nikše fele maloga svetka majo največ haska bautoši, krčmari in tisti, ka za parkiranje kaserajo. Naše žepke pa bukse se pa počitijo svetašnje. Najbole zadvečera, gda trbej domou oditi. Te so tak žepke kak bukse vcejlak prazne in dou te praznine je za nji svetek, ka njim več nika nej trbej nut v sebi držati pa nositi. Nikše male fajte svetek je ta sobota v Soboti za vse tiste v krčmaj tö. Zakoj? Vej se pa vej zakoj! Zato, ka se je v glaveji naredila takša oumana megl. Gda pa človek gleda na té lagvi svejti skozi takšo megl, je po tistom svejt dosta bole lejpi.

Tak mam v Soboti nekše fele mali svetek vsikši keden. Moram pa o tom za istino povedati ške nika. Nemamo ranč čistak vsi takši mali svetek. Edni ga nemajo. Edni ga neščeje meti ali pa ga ne morejo meti, kak se vzeme. Tou je pa zato, ka edni nedejo v soboto v varaš Soboto. Ranč tej lidge so na tiste, ka vsikšo soboto slavijo kak svetek, najbole čemerni. In če povem ške tadale po istini, toga ne morem razmeti. Ne morem razmeti moje žene, zakoj se vsigdar kori z meuv, gda tak lepou pridem domou tam ob šesti zadvečera. Ge bar vsigdar domou prinesem, ka küpim. Moj pajdaš Erni je eto slejdnjo soboto nin pozabo krü, mesou pa špilo za mlajše. Žena ga je poslala, naj zišče, ge je tou püsto. Eške zdaj ga nega nazaj. Leko, ka ške itak iške, gde je vse tisto zatepo. Leko pa čaka nouvo soboto pa te pride domou.

Miki

Izlet na Goričko, gledani iz zadnjoga tala autobusa

Državna manjšinska samouprava je 18. majuša organizirala izlet na Goričko za člane obnega zbora. O tom se šteli „uradni“ zapis v našoj prejšnjoj številki. Dapa iz zadnjoga tala busa je te izlet malo ovak vögleo.

Zazranka v sedmoj vöri smo štartali od hotela Lipa. Mi z „Gorenjskoga“ (Andovci, Verica, Števanovci) smo se z kombijom dali notrapipelati v Varaš. Tak je bilau zgučano, ka z Verice pride kombi v Andovce, potistim prejk Števanovec mo se pelali notra v Varaš. Prvin kak je šest vöra bila, je Kovačin Tibi že tam bijo pri meni. Gvušno ka gvušno, nej ka bi zamüdo. „Pijo š kaj?“ – ga pitam, „nej ka bi vöposeno na tauj dugoj pauti.“

„Nej, zdaj nej, bola...“ Ka je, te je betežen? – si mislim. Tašo on še nikdar nej pravo.

„... bola pri sesfözdeši. On tašoga reda nam vsigdar dobro palinko vöprinese.“ Na, dobro, si mislim, vej ti mojo palinko več tō ne š koštavo.

„Dobro,“ ma pravim, „te mo pili pri Bedi Joškani.“

Kak sva se etak pogovarjala, kombi že tō prišo. Šofer še tak sneni bijo, ka je od sonca, stero je pomalek začnilo goratiti pa ma je v oči svejtilo, še nika dosta nej vido. Kovačin s sestrov, dja pa z ženov notrasedemo v kombi pa se pelamo v Števanovce k Joškani pa nam že sline naprej tečejo zavolo palinke. Gda smo stanili, te že zato malo špajсно bilau. Nej nas je čako pri pauti! Tak za deset minut, gda smo že sausede tū vse zbidili, kak smo cingali, te smo že vedli, ka ga nejga doma. Gvušno se je z autonom odpelo. Dobro, te demo v Otkauvce po Merkli Joškana. Gda smo stanili z autonom, Kovačin že vpametvzejo, ka so kokaushi venej na dvaura.

„Oni so že tū nej doma,“ pravim. „Kak je pa te organizirano bilau? Vidiš,“ pravim Kovačinoma, „baukse bi bilau, če bi pri nas nika spili, zdaj

brezi palinke tak drveno mo ojdli cejli den kak mački.“ Gda smo pri Lipi stanili, Kruc iz Sombotela si je že bajüsi slato.

Tū se je Kruc že tō smejau.

„Vidiš, te je že nika vugno, müva pa sediva tōj kak dva srmaka.“

Prejk smo seli na velki bus pa smo se pelali proti Gorenjomi Seniki. Na busi se je nika važnoga nej godilo, zvün tistoga, ka sta si Feri Kranjec pa žena mesto nej najšla. Vsakši kilometar do Senika sta na drugi sic sedla. Na Seniki nas je že čakala banda. Pa, baugi vala, palinka tō naprej prišla. Istino, ka je Kruc spoj skaupo natak. Pa ranē nejnjegva bila! Ne vejm, ka je s predsednikom Državne samouprave, z Marcijom bilau, dapa cejli cajt dočas smo na Seniki bili, nišoga psa gono. Kak sam potistim čüjo, niše črejvle ma je pes vkradno. Leko ka ga je pes tak gorapoteugno, dapa na mejnom prehodi se je s cariniki tō nika svajüvo. Ne vejm, zaka, gda smo samo edno vöro čakali. Na Goričkem, kak vsigdar, zdaj smo se tō pri „profesori

jablan“, Vladoji Smodiši, stavili najprvin. Tū smo meli zajtrik, ka se je vsakšomi spoj vido. Istino, ka je Vlado od terasa dala nej prišo notra, ka

Gda sam z darilom notra v klejt staupo, drügi so že tak trpetali kak šiba na vodej. Rejsan je spoj hladno bilau. Telko šampajncov je bilau tam, ka sam telko še v življenji nej vido.

„Jaj, če bi se se gnauk nutra leko spravio,“ so se žaugali Gabi bači zark za menov.

Potejm smo v tašo klejt šli, gde je vretina bila. Prvin kak bi k vratam staupili, meni pa Kovačinomi je ženska, ka nas vodila, en-en velki klüč dala. Kovačin je bijo prvi ključar, dja pa drugi. Srmak Kovačin je niški, klüč pa tak dugi bijo, ka ga je vlejko za seuv. Dvej vrata so bile. Prva je prvi ključar mogo odprejti, tau je Kovačin bijo. Gda je on aupro, te ženska meni pravi, naj odprem drüge vrata. Klüč notra potisnem pa ga kauli obrnem, dapa vrata se ne odprejo. Probam še gnauk, še gnauk, dapa vrata se ne odprejo. Te ta ženska k meni staupi pa tak pravi: „Ne vejte, ka vsakšo dobar štjir do konca trbej potisniti?“ Name malo sram bilau, dapa ka leko na tau povej? Še sreča, ka drügi, taši Gabi bačindja, so nej čüli. Gda smo šampajncov spili, ka smo ga dobili, smo pomalek nazaj na autobus šli, gde je Bruž že klobasi tazmantrau.

Pelali smo se v Radence. Tam je vse lejpo pa dobro bilau, samo edna baja bila, ka smo se nej mogli kaupati. Zato je najvejšo veselje tisto bilau, gda smo vöseli na teraso pa smo pivo pili.

V Moščanci na Španovi domačiji smo meli obed. Nej sam dau valati, dapa Bruž je pa k najvejšoj sklejci dola sejo. Po obedom je vsakši malo trüden grato pa sneni tō od velke vročine. Zato pa, gda smo v Gornji Slaveci v evangeličanskoj cerkvi sejldli, več jih je malo tazadrejmal. Dja sam najbola zar sejdo pa sam vido, ka gnauk ednoma, gnauk drügoma glava spadne dola. Bijo taši, steri z glavauv skur edno sojo vöpöno, kak ma je vcujkloncnila. Zvöjn

Franceka Mukiča je niške nej emo pitanja k dühovnici. Ali so sneni bili ali so pa nej prišli do rejci, zato ka je Francek eden za drügim spitavo. Na konci je Martini Ropoši že tō više prišo pa pravo, ka nega več pitanja, demo v Grad.

Gda smo se proti Gradi pelali, Irinka Šterc je vsigdar samo Smodiša gledala na autobusi.

„Ka je? Vidi se ti ali ka vruga ga gledaš telko?“ smo go pitali.

„Pa poglente, kakšne lače ma.“

„Zaka, kakšne ma?“

„Niše zelene.“

„Pa ka te?“

„Dosta odi k nam, dapa te lače sam še nikdar nej vidla nanjem.“

„Leko, ka zranja prvo obhajilo baude pa zato si je küpo te lače.“

„Ne mislim, ka bi si zelene gorpoteugno, gda k meši de,“ pravi Irinka. Telko smo se pogučavali od lač, ka je Vlado vpamet vzejo pa znak prišo. „Na, ka je, ka se smejete?“ pita.

„Tau je prajla Irinka, ka tvoja čer nišo tašo formo nejma kak ti,“ pravim.

Na, na tau nikanej mogo prajti, obrno se je pa nazaj naprej üšo. Irinka pa zato tijo gratala, ka je čemerna bila, zaka sam tašo pravo, ka ona ranē nej prajla.

Grad je spoj lejpi pa velki, dapa najbola je vsakšoga tisti pen brigo, steri je znautra na dvauri. Vodička je prajla, ka s tistoga penja energija vödē. Pa dosta lidi tau pozna, čüti tō. Če roke više pena drzijo, te tak čütijo, kak če bi mravle odle po njij. Pa kak je sledkar prajla, ta energija pomaga moškóm tō, če stoj ta stane, bola aktivni baude pri ženskaj. Gabi bači so cejli cajt ozark stali, dapa gda so tau čüli, včasim so bola naprej stanili.

Leko, ka bi eške zdaj tam stali, če bi nej trbelo domau titi.

Karči z zadnjoga sica

V Gradi v grad

• *Kak leko lidge poglednejo v Gradi grad? smo pitali Štefko Fujs. Morejose zglasiti ali gdakoli leko pridejo? Ka use trbej eške vedeti o gradi?*

„Če štoj ške videti grad, se mora prva zglasiti na občini in te ge kak vodička idem pa njim razkažem grad. Zemlo okoli današnjoga grada je vključo v vogrski rosag kralj Bela III., pa ga te leta 1183 dau za dar cistercijanskomi samostani (apátság) v Varaši. Te so pa tu gospodarile madžarske fevdalne rodbine. Te rodbine so bile tu, dočas je nej razpadnila avstro-ogrska monarhija. Grad so zidali templarji (templos lovagok), to so bili popotniki. Med prvo in drugo svetovno bojno je grad emo Geza Hartner, eden bogati clovek iz M. Sobote. Lidge tak pravijo, ka njega je nej brigo grad, samo lejs, šteri je biu tu okoli, ker je biu velik trgovec, šefto je z lesom. V tistom časi je biu grad zelo dobro opremljen. Po drugi svetovni vojni je bila tu še rusuška soldačija. Po taujoj vojski pa še tu bila predvojaška, policija pa zadruga (szövetkezet). Grad je biu te že obsojen na propad. Slovenija je tak mislila, da se ga ne splača popravlati. Zdaj mamó srečo, ka financira tau obnovo grada Evropska unija, program Phare, ki je že dosta pomagala. Verjetno tu bau središče Naravnoga parka Rab-Goričko-Órség. Ta ideja je prišla na pamet študentom na Dunaji (Bécs), ka bi se te tri države, štere so že zgodovinsko bile povezane, znauva združile, pa ka bi tu bilau središče. Meli bi svoje sejne sobe pa bi bile nupokazane domače škeri, štere so že davnik pozabili, kak kovaštvo, črna

künja, lončarstvo.

Grad je zozidani okauli skale. Tau skalo so odrezali pa so nūcali za gradbeni material. Bilau je pa tu tudi vulkansko območje, zatau je te bazaltni kamen ostano za zidanje. V sklopi tega grada je eške bila grobnica (krip-ta), približno en kilometer kraj od grada. Tista je to čistak prazna, vōporoblena. Grad ma tri štuke, so pa pod zemlauv še bila tri nadstropja, se pravi kleti, vauze, mučilnice. Znautra v dvorišči je eške eden stūdenec, dvajset meter glopek. Gda so bile bojne, je fejs važen (fontos) biu, ka gda so na dugi cajt zaprli dvere v gradi, te so toga leko nūcali vodau. Zvūna je pa eške eden stūdenec, šteri je osemdeset meterov glopek. Grad je biu v najvejšom razcveti v 18. stoletji in te je dobiu tau formo, kak je zdaj. Tu je srednjoveško (középkori) jedro, večina je pa barok v 17. stoletji.”

• *Če kakša vojska prišla, kak so se lidge branili proti njim?*

„Leko povejmo tau to, ka je znano, ka je grad nej na najvejšom brejgi tu kauli. Malo je na nižšem, samo je pa biu dobro zavarovani. Na enoj strani je lejs pa te so včasín nej mogli gorpriditi. Meli so pa strelne line. Tau je takšna krugla in zgoraj je križ, tau je venak iz prejšnji časov. Templarji, šteri so bili tu, križ je pa njino znamenja bilau. Tak ka skauz te strelne line so že daleč leko vidli, če se je kakšni sovražnik približavo. Pravijo tau to, ka je vhod v grad biu prva na drugoj strani, kak je gnesden in ka je kauli biu vodni jarek z mostom, steroga so leko zdignili. Tak ka samo prejk mosta so leko prišli notri v

grad. Značilnost je pri gradi tudi tau, ka so v enom deli v živo skalo sklesali takšo globko grabo, gde so notri čistak na dnū meli led in te led naj bi celo leto zdržo, ka bi se nej stopiu in tam notri so meli meso zmrznjeno. Tau je to istina, ka je te grad fejs bogati biu in je leko žive-lo notri gezerodvejsto lūdi to. Tau so mi pripovej-dali Danijela Krpič z Grada.”

• *Elizabeta Klement, vi znate kaj o tom, kakše škoda je gratala v gradi, gda je bojna bila?*

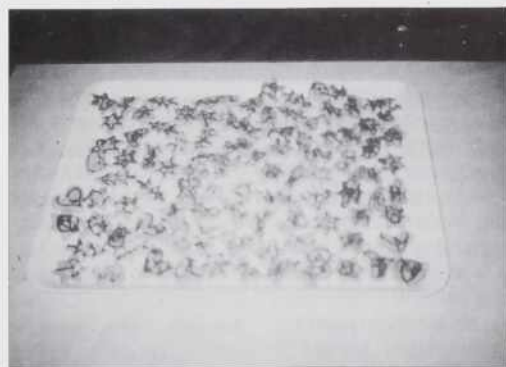
„Tau je pa taša žalostna stvar, ka ne morem povedati! Med bojnov so se lidge menjavali in te so odnesli vse vrednosti. V gradi je drugo trnok nej bilau kak tepih, pohištvō. Toga so pa dosti domači lidge to odnesli pa spokradnili, ka so Rusi tam njali. Vse so na kaule pakivali in so samo odpe-lali. Najbola za tisto veliko knjižnico je škoda, gde so skor cejle knjige vse pokū-rili. Nistarne stvari so odpe-lali taprejk na Vogrsko. Ges-tejo v Somboteli v knjižnici pa mogauče v Budimpešti. Ali tau, ka kelko knjig so tu zažgali, tau je najvejši kvar. S taligami so vōvozili pa kū-rili, pa nej ka bi domači kaj obranili. Vej pa istina, ka so se nej vūpali. Te se je vse naaupek zgudilo tistoga ipa 45. leta. Vej pa te, gda je tu štab biu notri v gradu, ka so meli vojsko, mrtve lidi so samo v stūdenec metali, namesto ka bi je domau odpe-lali. Telko znam povedati, ka so lidge nej bili zavole batrivni, domači so nika nej vūpali, ka je vlada taša bila. Žalostno je bilau tau, ali zdaj se več ne da pomagati.”

M. Dravec

Iz gornjeseniškega vrtca

Zahvaljujemo se Društvu PRO KULTURA SLOVENICA iz Švice za njihov prispevek k ohranjanju slovenskega jezika v vrtcu na Gornjem Seniku. Vsako leto se člani društva spomnijo na vrtce v Porabju, kjer se otroci učijo slovenski jezik. Z njihovo pomočjo smo v vrtcu Gornji Senik v prejšnjih letih nabavili didaktični material, igrače in veliko plezalo, ki je postavljeno v igralnici in ga veliko uporabljamo v hladnih dneh, ko se otroci ne morejo igrati zunaj.

Na Gornjem Seniku v otroškem vrtcu že več let izvajamo program, na podlagi katerega povabimo v vrtce mamic, očke, babice, dedke. Oni nam pokažejo kakšno domačo obrt ali opravilo.

Naš cilj je, naj se slovenski jezik ne zgubi. Otroci naj tudi od staršev slišijo slovensko besedo. Do tega časa so nam babice (Vogrničič-Škaper) pokazale, kako se delajo papirnate rožice, Lojzek bači nam je pokazal,

Letos sem se posebej razveselila pomoči iz Švice. Z denarjem, ki smo ga dobili je ga. Valerija Perger v Sloveniji nabavila slovenske knjige, videokasete, glasbene kasete in didaktični material, vse v slovenskem jeziku, kar bo pri našem delu, učenju slovenskega jezika v veliko pomoč. Hvala vsem, ki se tudi v tujini spomnite na nas, Slovence, ki živimo v Porabju na Madžarskem.

Vzgojiteljica Irena Mukič
in otroci

OTROŠKI

Pripovejsti iz Črnoga lauga

Po tistom, gda je čalejski kraljici Zarivani zobar vöskübno, kak brüs velki mouder zoub, ga je začala nositi v čalejski turbi. Brezi njega bi zgibila cejo svojo čalejsko mauč. Dapa te njeni, kak brüs velki mouder zoub, je biu zmeten, ka jo je k zemlej vlejko. Tou pa se takšoj kraljici dun ne šika, ka bi takša mlada pa lejpa ojdila tak püklava zavolo žmeče njenoga zoba. Rejsan, doj jo je vlejko in njeni hrbet se je po neka vöraj vujgno kak vr-bina vejka. Nej trbej povedati, kak so se vsi čalejri pa čaralice začali trno sekerati.

- Buma, buma, tou se nam in našoj kraljici nikak ne šika, - je čemerasto grizla črno mrkefco čaralica Zobata in kcuj plüvala vse kouli sebe.

- Dapa ge ne morem biti brezi zoba! Vej se pa ške spomnite, kakšo nevolu smo meli po tistom, gda mi ga je zobar vöskübno? Do tistoga mau smo sploj nej vedli, ka smo čaralice in čalejrga brezi moudroga zoba sploj nej tou, ka smo. Sploj ne moremo več čistak nika zazvörciti, - si je zazrankoma ravnala boleči hrbet tam srejdi Črnoga lauga.

Tak so se nevole s čalejsko kraljico vlekle ške tadale. Njeni mouž kralj Vodislav pa si je na glas brodo, ka tou tak mora biti. Vej pa ženske so zato na toum svejti, ka so z njimi nevole. Brezi ženski nevol pa bi biu na tom svejti velki dugicajt. Pa ka si nete brodili, kak so se ženske z njim svadile. Sploj nej. Vsi poprejk so se smejali, ženske pa ške najbolje. Smejali bi se kralica Zarivana tó, dapa preveč so jo bolela pleča. Vseeno pa so ške prva, kak so šli vsi vküper spat, zapovedali njihovomi najbolje moudromi čalejri, naj si neka od toga zoba vözbrodí.

Čalejr Zapleteni je obečo, ka de v senjaj brodo od

toga.

Prišo je večer in zbidili so se vsi, samo Zapleteni je spau tadale. Tak je vövidlo, ka ške vsigdar brodi. Pistili so ga, naj ške spi in si brodi. Tam kumaj kouli pounouči se je prebúdo.

- Najšo sam, zbrodo sam si, najšo sam tisto, ka sam isko! - je začo skakati po Črnom laugi, kak če bi njemi stoj nut v lače spüsto žerjavo vauldjal-dje.

Kumaj so ga dole stavili. Na, te njim je pa ta raztumačo. Pravo nji je, ka njeni velki mouder zoub dolsemelejo. S toga praja sküjajo velki koteu teja in kralica ga leko lepo spige. Tak čalejska mouč nazaj nut v njou pride in je več nigdar ne zgibi.

- Dapa, tou je ške nej vse! Tou de tak velki koteu teja, ka ga sama kralica nede mogla spiti. Tou pa pomeni eške tou, ka mo leko meli tej za navadne lidi. Če mo škeli meti nove čalejre in čaralice, njim ga samo naskrivoma vlegemo v župo ali v vodou ali pa v kakšo drugo pijačo.

Ja, tou si je najbolje mouder čalejr iz Črnoga lauga Zapleteni rejsan trno dobro vözbrodí. Sküjajli so tej za cejlo malo ves. Kralico Zarivano so pleča več nej bolela, v ništerni vasaj pa so ništerni lidge dobili čüdno mouč.

Par krapel čalejskoga teja so vlejali v gulaž bautoša Kalmana tó. In zgodilo se je tak, ka se je neka koriu z edno žensko. Korila pa sta se zato, ka njemi je ženska pravla, ka je krüj že stari, un pa je cejli čas gučo, ka je čistak friški. Na koncí se je tak svado, ka je ženski pravo:

- Te krüj je tak friški, ka je ške vrouči. Če je tomi nej tak, naj sam včasí nagí!

In ena, dva, tri je bautoš Kalman grato brezi ednoga falatagvanta na sebi. Vsi v bauti so se smejali, un pa je lejto es pa ta in isko nikši kout, gde bi se leko skriu. Dapa Kalman je nej biu edini, ka je spiu čalejski tej.

Milivoj Roš

V poklicni šoli Bela III.

KOTIČEK

Ali je sploh kdo v Porabju, ki še ni slišal za srednjo strokovno šolo v Monoštru?

To je šola, ki je nekdanj bila le poklicna šola. Kot inštitucija obstaja že več kot sto let. Zmeraj so vzgajali v njej ljudi, ki so pozneje postali znani mojstri svojega poklica. V starih časih so velikokrat izobraževali za več vrst poklicev kot danes. Brali smo v knjigi, ki jo je napisal nekdanji direktor monoštrske gimnazije dr. László Szabó, da so v Monoštru vzgajali zlatarje, natarakarje, frizerje, ključavničarje, krojače, urarje in še celo vrsto delavcev za razne panoge gospodarstva. Dolgo let je pouk potekal v stavbi na trgu Széll Kálmán, kjer imata danes svoj sedež lokalna televizija in mestna knjižnica. Že takrat je šolo obiskovalo veliko porabskih deklet in fantov, ki so se učili za mizarje, strugarje, mehanike, za

tkalce in tkalke. Mislimo, da tudi oni ohranjajo lepe spomine na svoja mlada leta, ki so vse-kakor povezani tudi s šolskimi »storijami«.

Leta 1990 je monoštrska poklicna šola končno dobila svojo novo stavbo in postala v celoti samostojna. Takratno vodstvo šole ter monoštrska samouprava sta se odločili, da napravita še eno spremembo in to v strukturi šole: čez leto dni je bila »ustanovljena« srednja strokovna šola, ki vzgaja informatike, elektrotehniko, nekaj let tudi naravovarstvene strokovnjake, naslednje leto pa začnejo učenje lesnoindustrijski tehniki. Tisti ki se učijo na tej stopnji srednje šole, lahko tudi maturirajo ter nadaljujejo študij na visokih šolah ali univerzah.

Srednja strokovna šola Bela III. je že eno leto tudi za nas - lahko bi rekli - drugi dom, ki

ga radi obiskujemo. Vsi trije se učimo za mizarje. Tudi ta smer bo štiriletna, kot tudi ostale smeri, na katerih se učijo prodajalci, šivilje, strugarji, ključavničarji.

Šola je velika, v njej se uči 498 dijakov. Večina je madžarskega porekla, smo pa tudi Slovenci. Žal, malo nas je, ki se učimo slovenski jezik. Letos nas je bilo vse skupaj 12. Dobro bi bilo, če bi se nam naslednje leto pridružili še drugi, da bi lažje organizirali izredne ure, izlete in tudi taborjenje.

Veselo je na naši šoli. Imamo dobro opremljene učilnice, delavnice, in čeprav so učitelji zahtevni, so tudi zelo prijazni z dijaki. Radi hodimo v poklicno šolo. Pridite še tudi vi!

Norbi Gyeček, Gabor Sömenek, Attila Kőleš

Spet v Budimpešto

Mesec maj pomeni za učence in za dijake veliko dela, obenem pa tudi zabavo. Sonce je poslajalo, temperatura se približuje 20 stopinjam Celzija, mi pa sedimo v šolskih klopeh. Moramo se učiti, ker moramo zbrati vse naše moči za čimboljše šolske ocene. Šolski izleti so pred vrati in smo brezmejno vznemirjeni zaradi njih. Vse leto čakamo in se pripravljamo na te ekskurzije. Največje yprašanje je vedno, kam naj gremo.

Naš razred ni zavlačeval časa, nismo se pripravili, kajti takoj smo znali, kam bomo šli. Pred dvema letoma smo preživeli dva lepa dneva v glavnem mestu Madžarske. Zdej smo se odločili za štiri dni v Budimpešti.

16. maja ob štirih smo se napatili na dolgo pot. Potovali smo z vlakom, in nismo bili utrujeni. Bili smo skupaj in mislim, da je to najbolj pomembno. Brez učbenikov, brez profesorjev, enostavno brez šole. Bili smo kot velika družina, razredničarka in trinajst dijakov.

V četrtek ob pol enajstih smo bili že na našem prenočišču. Ni bil hotel s petimi zvezdicami, toda imeli smo vse, kar mladina potrebuje, posteljo in

kopalnico.

Naš program je bil zelo zanimiv, zabaven in poučen. Zdej se že lahko spominjamo na morečre trenutke v Hiši terorja, brezskrbne ure v živalskem vrtu, krasne trenutke v razglednem stolpu Erzsébet, Tropikarij, Park Milenaris, Planetarij, na brezkončne noči.

Vsaka reč le nekaj časa traja in tudi naš izlet se je iztekel. Srečni smo, da smo lahko spet šli na ekskurzijo. Za to se zahvaljujemo našim staršem pa tudi razredničarki. Upamo, da bo naslednje leto spet tako lepo.

**Žuza Šulič
Gimnazija Monošter**

Lep aprilski vikend

Pred enim letom se je ustanovilo Društvo slovenske mladine na Madžarskem, katerega članica sem tudi jaz. Pred nedavnim smo se odločili, da bomo en vikend preživeli v Sloveniji, v Mariboru.

Izlet je bil od 19. do 21. aprila. 19. aprila smo imeli v šoli tudi dijaški dan, na katerem so nastopali vsi dijaki gimnazije z različnimi skeči. Zelo veliko smo se smejali in se dobro počutili. Ampak dneva še ni bilo konec. Od tod smo krenili ob štirih v Maribor. Mejo smo

prestopili na prehodu Baján-senye-Hodoš. Med potjo smo si ogledali več lepih mest in pokrajin. Pozno zvečer smo pripeli na prenočišče. Dobili smo večerjo, potem smo šli spat. Seveda nismo spali, ker fantje nas niso pustili. Celu noč smo se pogovarjali in se veliko smejali. Zjutraj smo zajtrkovali in krenili na škofijo. Ogledali smo si cerkev, potem pa šli na kosilo, ki je bilo zelo okusno. Po kosilu smo obiskali mariborsko Univerzo. Bilo je zanimivo, meni je bilo zelo všeč. Zvečer smo šli v eno zabavišče. Veliko smo plesali. Ob zori smo šli na prenočišče. Zjutraj smo se težko zbudili, po zajtrku pa smo se šli kopat v Hotel Habakuk. Po kopanju smo se preko Murske Sobote peljali domov. Izlet je bil super. Dobro smo se počutili, družba je bila dobra. Upam, da bomo še večkrat šli z Društvom slovenske mladine na Madžarskem na takšne izlete in preživeli takšen lep vikend. Hvala organizatorjem!

Anita Vajda
Gimnazija
Monošter

KAUT

MLAŠEČI

Foto: K. Holec

Pevski zbor v Škofji Loki

Nej je samo pokrajina čudovita

Mešani pevski zbor Avgust Pavel je v etoj sezoni, stera drži vskašo leto od septembra do junija zadnje dni, dosta nastopov emo. Med tejmi nastopi smo doma, v Porabji ranč tak se meli priliko notpokazati kak v Sloveniji pa eške indrik tū.

Vsakošo leto z edno lejpo prireditivjo zapremo sezono, tau je Šentvid. Letos nas je pa pred Šentvidom nika takšo zaojdlō, ka žmetno bomo pozabili. Lani smo mi pozvali iz Škofje Loke eden pevski zbor k nam pa smo se meli priliko spoznati. Letos so pa naš zbor pozvali k njim. Tak je naš zbor 1. junija 2002 potovau v Škofjo Loko. Lani smo že meli priliko spoznati člane zbora, ki so čudoviti lūdje. Vidli smo, da se njim vidi vse tau, ka so pri nas vidli, ka so pri nas preživeli tisti par ur, kelko so se tūj zadržavali. Vse ji je zanimalo, čudno je njim bilau, ka na Vogrskom tū živejo Slovenci. Za tau srečanje njij je pa navdušila Metka Brinjavec, ki je naša dugoletna prijateljica. Pred lejtami smo meli stike s Podkumom, gde je bila predsednica zbora. Živi pa v Škofji Loki, etak je pa mestni upoko-

jenski pevski zbor ona povezala z nami. Kakši den smo pa preživeli v Škofji Loki? Tau je nej za povedati. Gda smo prišli v mesto malo trūdni, zmantrani, nas je naša Metka pelala v stari del mesta, ki je

čudovito lejpi. Tam so pa nas že nepotrplivo čakali naši partnerge, pevci. Gda smo se obrnili na lejpi trg, so prauto nam stali, čakali. Gda smo blūzi prišli, so začeli spejvati. Lūdje, ki so se po mesti šetali, so stanili, gledali, ka se pa zdaj tūj dogaja. Gda smo prišli do nji, so nas objeli, so nam na bluze, srajce denili cvetlice, kakše so oni že meli na prsaj. V tistoj minuti je človek čūto, ka smo edni. Na-

prej so prišli mali sendviči pa pecivo, pijača. Po tistim smo se pa pelali na kosilo. Po našem bi tak leko pravla, na eden breg, odkec se lepo vidi varaš.

Po obedu smo si poglednili srednjeveško cerkev Mariji-

nega oznanjanja. Po tejm smo se paškili k župani, ki je nas pozdravo v gradi. V toj zidini je muzej tū. Župan sam nam je pokazo eden mali del muzeja, gde smo sploj dosta lepote, vreednostu vidli. Pa te je brž grato skurok že večer. Po probi so se lūdje zbirali v kulturnom daumi, v ednoj lejpoj, staroj dvorani. Tau velko dvorano so lūdje napunili tak, ka bi edno iglo nej mogo doj pūstiti.

Lejpi gestuš je pa biu od nji, ka smo na skupnom koncertu mi bili glavni. Naš nastop je emo velki uspeh, sploj pa te, gda smo popejvali pesem »Slovenec sem«. Ploskanje je dugo nej enjalo, lūdje so se skončili. Etakšo razpoloženje človek sploj rejdko leko doživi. Pa smo te eške itak nej tak njali. Te smo peli skupne pesmi, ka so nam oni odebrali pa smo se doma navčili. Publika je nej stejla domau titi. Med skupnimi pesmimi je edno pesem dirigerala naša zborovodkinja, Marija Trifus.

Tak čūtimo, pa je tak tū, da v Škofji Loki nej samo pokrajina čudovita, nej so samo zidine, vreednosti čudovite, liki najbolje tisti lūdje, steri tam živejo.

Lepo se zavalimo Slovenskoj zvezi, da nam je pokrila potne stroške, Državnoj slovenskoj samoupravi, da nam je pokrila druge stroške, Martini Ropoši, seničkomi župani, da nas je sprevedo na tau paut. Šanalivamo pa, da je Jože Hirnōk nej mogo z nami pridti, pa so ga tam čakali.

I. Barber

Nika za smej

Takšo nauro pitanje

Mali Bela v šaulo odi. Školnik matematike ga etak pita: „Ka misliš? Če edno sonžet trge kosc eden den doj pokosijo, te tau sonžet eden kosec kak dugo kosi?“

Mali Bela si dosta ne premisslava samo vōvdari: „Gospod Školnik, nigdar nej.“

„Pa zakoj nej?“ ga pita of.

„Vej pa če je sonžet že doj pokošena, ka de te te eden srmak tam kosijo?“

I.B.

Porabje

ČASOPIS SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak drugi četrtak

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukić

Naslov uredništva:
H-9970 Monošter,
Gardonyi G. ul. 1,
p.p. 77,
tel.: 94/380-767
e-mail:

porabje@mail.datanet.hu
ISSN 1218-7062.

Tisk:
SOLIDARNOST D.D.
Arhitekta Novaka 4
9000 Murska Sobota
Slovenija

Časopis izhaja z denarno pomočjo Urada RS za Slovence v zamejstvu in po svetu ter Javnega sklada za narodne in etnične manjšine na Madžarskem.